

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXX.

Celovec, petek 30. maj 1975

Štev. 22 (1712)

2500 UDELEŽENCEV MANIFESTACIJE KOROŠKIH SLOVENCEV:

REŠEVANJE NAŠIH ŽIVLJENJSKIH VPRAŠANJ ne moremo prepuščati naključju in nadaljnjemu zavlačevanju

Več kot 2500 ljudi se je odzvalo povabilu obeh osrednjih slovenskih organizacij ter se minulo nedeljo popoldne zbralo na manifestaciji koroških Slovencev v Pliberku. Na množični zbor ob tridesetletnici zmage nad fašizmom in dvajsetletnici podpisa državne pogodbe so prišli odposlanci našega ljudstva s celotnega tistega ozemlja Koroške, kjer zgodovinsko izpričano in avtohtono živi slovenski živelj na svoji podedovani zemlji od Brda pri Šmohoru do Labota, pa od Kostanj in Djekš gor do Sel in Bele. Med udeleženci pa je mestni svetnik Štefan Trampuš v imenu obeh osrednjih organizacij in pliberške Enotne liste pozdravil tudi zastopnike drugih narodnih manjšin — gradiščanskih Hrvatov, Slovencev v Italiji, Madžarov in Italijanov v Sloveniji in Dancov v Nemčiji, predstavnike mednarodnih manjšinskih organizacij AIDCLM in FUENS ter jugoslovanskega generalnega konzula v Celovcu Bojana Lubeja.

S transparenti, še posebej pa v govorih (izvajanja predstavnikov ZSO in NSKS objavljamo na 2. strani — op. ured.) je bilo opozorjeno na dolg, ki ga ima Avstrija do slovenske in hrvaške narodne manjšine, ker že dvajset let odlaša in zavlačuje izpolnitev svojih mednarodnih obveznosti iz državne pogodbe.

Odločno je bila postavljena zahteva po takojšnji globalni rešitvi vseh določil člena 7, ker ob dosedanjih izkušnjah rešitve naših življenjskih vprašanj ne moremo več prepuščati naključju in nadaljnjemu zavlačevanju.

Nedvoumno je bilo povedano, da dosledno in brezpogojno odklanjamo vsakršno obliko ugotavljanja manjšine kot pogoj za priznanje pravic, ki so nam zagotovljene v državni pogodbi.

Izražena je bila iskrena želja po mirnem in prijateljskem sožitju, ki pa je možno le ob dejanski in vsestranski enakopravnosti obeh narodov v deželi.

Pliberški zbor je izzvenel v duhu mogočne manifestacije solidarnosti, ki so jo koroškim Slovincem zagotovili predstavniki drugih manjšin in manjšinskih organizacij.

Tako je predstavnik Federalistične unije evropskih narodnih skupin (FUENS) Olav Meinhardt dejal, da veselje spričo tega velikega zborovanja kali dejstvo, da je taka demonstracija sploh potrebna, ker še vedno niso izpolnjene pravice, stare že dvajset let. Dejal je, da se čuti posebno prizadetega kot pripadnik manjšine (danske v Nemčiji — op. ured.), katere vprašanja so vzorno rešena. Svojo trditve je podkrepil s konkretnimi podatki, zlasti pa opozoril, da pri njih ni nobene organizacije, ki bi delovala za iztrebljenje manjšine, marveč večinski narod nasprotno želi, da bi se manjšina čim bolj svobodno in enakopravno razvijala. „V tem vidimo, da je možno doseči zadovoljivo rešitev, in sicer



brez vsakega ugotavljanja, če je dobra volja tudi pri večinskemu narodu. Ravno v tem oziru pa je na Koroškem videti, da še ni dovolj strpnosti." Naglasil je, da koroški Slovenci v svojem boju za narodne pravice nismo osamljeni, marveč so z nami vse članice FUENS, ki bo tudi v bodoče dajala vso podporo našim prizadevanjem.

V imenu mednarodnega združenja za zaščito ogroženih jezikov in kultur (AIDMCL) je spregovoril pokrajinski predstavnik za Avstrijo dr. Pavel Apovnik, ki je opozoril na tesno povezanost AIDMCL s ko-

roškimi Slovenci, saj je že ponovno intervenirala pri avstrijski vladi in pri zveznem kanclerju Kreiskem, kjer je opozarjala na potrebo nujne rešitve odprtih manjšinskih vprašanj, vendar vedno dobila nezadovoljiv odgovor. Posebej pa je dr. Apovnik poudaril, da bo treba še mnogo več napraviti za obveščanje mednarodne javnosti o našem položaju in o naši borbi za narodne pravice.

Kot predstavnik mladinske sekcije FUENS je Gerhard Emrich dejal, da je predsednik zadržan na Danskem, vendar pošilja „iz manjšinam naklonjene države pozdrave

in najboljše želje v eno manjšinam najbolj sovražnih držav v Evropi — v Avstrijo in na Koroško". Ugotovil je, da Avstrija 20 let ni nič napravila za izpolnitev obveznosti iz člena 7, zato bodo morale narodne skupnosti po vsej Evropi izvajati na Avstrijo potreben politični pritisk, „da bodo nekdanjo Ostmarko spravile na tisto pot, ki je za Avstrijo neobhodno potrebna: da ne bo poskušala igrati samo velikega posrednika v svetu, marveč bo najprej znotraj svojih meja uresničila politiko tolerance".

Predsednik Hrvaškega kulturnega društva na Gradiščanskem dr.

Ivo Müller je dejal, da uživamo gradiščanski Hrvati in koroški Slovenci enako usodo: odkar obstoji Avstrija, delamo in se borimo za to, da bi še naprej ostali, kar so bili naši predniki — Hrvati in Slovenci ter lojalni državljani Avstrije. Menil je, da je položaj sicer v marsičem drugačen, vendar imamo skupne cilje, zato je v imenu Hrvatov in Slovencev pozval merodajne sile v Avstriji, da nam priznajo — in sicer brez predhodnega preštevanja — vse pravice, ki so nam zagotovljene v členu 7, v katerem vidimo jamstvo za nadaljnji obstoj.

Pozdrave Slovencev na Tržaškem in Goriškem ter v Videmski pokrajini je sporočil zboru predstavnik Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Trstu Bogo Samsa. Naglasil je, da predstavlja obnavljanje fašizma in nacizma v različnih oblikah največjo nevarnost za prihodnost manjšin in za prihodnost držav, v katerih le-te živijo. „Zaskrbljeni spremljamo dogodke na Koroškem in v Avstriji," je dejal Samsa, „kjer se ne spoštujejo bistvene določbe državne pogodbe. Dragi koroški bratje, dobro vemo, kako vam zanikajo osnovne človečanske in druge pravice. Še posebej pa vemo, kako težak in hkrati odločen je vaš boj, da ohranite živo narodno zavest. V teh naporih vas obduujemo in vam zagotavljamo vso solidarnost."

Prav tako je na podobnost boja Slovencev v Avstriji in Italiji opozoril deželni predsednik Slovenske skupnosti v SR Sloveniji pa sta spregovorila prof. Leo Fusilli in Eöry Ernő, ki sta najprej v materinščini in potem v slovenskem jeziku nakazala vzorno rešitev in dejansko izvajanje vsestranske enakopravnosti narodov in narodnosti v Jugoslaviji in posebej v Sloveniji, to pa — kakor je bilo izrecno poudarjeno — ne glede na njihovo številčnost. Tako manjšine lahko postajajo vsebolj element povezovalja med sosednimi narodi in državami, vendar samo, v kolikor so zaščitene, v kolikor uživajo resnično enakopravnost. „Zato iskreno želimo tudi koroškim Slovincem nadaljnje uspehe pri uresničevanju narodnih pravic; želimo, da bi čimprej prišlo do realizacije člena 7, do uresničitve popolne enakopravnosti slovenske manjšine na Koroškem."

Zborovanje je zaključil predsednik Nadzornega odbora ZSO in predsednik Zveze koroških partizanov Karel Prušnik-Gašper. „Že pred tridesetimi leti, ko smo odložili orožje, smo prisegli ob grobovih naših padlih za svobodo v borbi proti fašizmu, da bomo zastavili vse sile za ohranitev miru," je po-

(Dalje na 8. strani)

Resolucija odobrena na manifestaciji koroških Slovencev

Koroški Slovenci, zbrani v Pliberku na manifestaciji ob tridesetletnici po zmagi nad nacizmom in ob dvajsetletnici podpisa avstrijske državne pogodbe, z vso odločnostjo zahtevamo globalno izvajanje člena 7 avstrijske državne pogodbe v smislu naših nespremenjenih predlogov in to čimprej, ker je slovenska narodna skupnost zaradi pritiska nemškonacionalističnih sil in zaradi le delnega in zamudnega pristopa do reševanja obveznosti iz državne pogodbe dejansko ogrožena že v svojem jedru.

Državna pogodba, ki je del avstrijske ustave, ne predvideva v odstavkih člena 7 preštevanja manjšine. Zato odklanjamo vsako ugotavljanje, ljudsko štetje posebne vrste ali kakorkoli bi se imenovalo, ker je življenjski prostor koroških Slovencev bil znan v vsej zgodovini v monarhiji, v prvi republiki, tretjem rajhu in je znan tudi oblastem druge republike; končno pa bi ugotavljanje, ki ga načrtuje zvezna vlada, nasprotovalo državni pogodbi, avstrijski ustavi in načelu o pospeševanju manjšine in bi pomenilo dejansko revizijo državne pogodbe.

Z ogorčenjem ugotavljamo, da je zvezna vlada vsa leta od podpisa državne pogodbe popuščala pritisku nam nasprotnih nemškonacionalističnih sil, zato z vso odločnostjo zahtevamo, da prične reševati vsa odprta vprašanja v sodelovanju z manjšino in na podlagi točno dogovorjenega časovnega razporedja. Ne moremo namreč dopustiti, da bi bilo reševanje nam zajamčenih življenjskih pravic še naprej odvisno od slučajev ali da bi se zavlačevalo nadaljnjih dvajset let.

Hkrati pa pričakujemo, da nas bo država matičnega naroda tudi v naprej vsestransko podpirala v boju za naše pravice.

Pliberk, 25. maja 1975.

Člen 7 ni slučajno darilo marveč je sad naše borbe in naših žrtev

„Tridesete obletnice zmage nad fašizmom ni mogoče praznovati, ne da bi se v prvi vrsti spomnili veličastne borbe naših partizanov, ki so se v sklopu narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov borili proti fašizmu za svobodo, mir in bratstvo med narodi. Ta herojska doba našega ljudstva še vedno ni dovolj raziskana, da bi lahko s točnimi številkami prikazali ves naš veliki doprinos v tej borbi. Vendar že doslej znane številke pričajo dovolj zgovorno o odpornosti in svobodoljubju našega ljudstva,“ je poudaril na nedeljski manifestaciji v Pliberku predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Franci Zwitter, ko je uvodoma opozoril na veliki delež koroških Slovencev v boju proti fašizmu.

Govornik je navedel, da je štela partizanska vojska na Koroškem leta 1945 že 3500 borcev, ki so v sestavi IV. Jugoslovanske armade osvobodili kraje naše govorice na Koroškem. Pod najtežjimi pogoji so partizanske enote na Koroškem tri leta zadajale okupatorju hude udarce; ta neenaka borba pa je terjala med partizani tudi velike žrtve: nad tisoč padlih, prav toliko ranjenih in pogrešanih, od našega ljudstva pa potoke krvi, solza in nepopisnega trpljenja — od pregonov več stoletij naših družin z domače zemlje preko številnih žrtev v koncentracijskih taboriščih in zaporih, trinaest obglavljenih iz Sel in okolice, pobitih članov Ročičjakove, Mičeveje in drugih družin pa vse do pokola Peršmanove družine v zadnjih dneh nacistične strahovlade.

Te žrtve so za naše majhno koroško slovensko ljudstvo tako veličastne, da jih je morala priznati tudi britanska zasedbena sila, ki sicer nikakor ni bila naklonjena našim partizanom, je naglasil predsednik ZSO in v tej zvezi spomnil na album „Slovenska Koroška v sliki“, ki ga je leta 1947 britanska zasedbena sila posvetila „spominu žrtev koroških Slovencev v minuli vojni, ki so svojo lepo zemljo tako ljubili, da so zanj žrtvovali najdragocenejše, kar je človeku od Boga dano, svoje življenje“. Iz uvodne besede je navedel naslednji odstavek: V tistem občudovanju in globokem spoštovanju jim posvečamo ta košček svoje ljubezni. Skrbno čuvajte v srcih sliko svoje domovine, ostanite ji zvesti, negujte in čuvajte izročila slovenskega naroda, svetlinje svojih očetov in dana vam bo moč pri delu za boljše bodočnost koroških Slovencev. Morda nam bodo s te ali one strani očitali zasledovanje skritih političnih namenov. Mučniško junaštvo padlih je tako veliko, da spomina nanj ne bomo skrunili z odgovori na bilo kake očitke — nato pa poudaril:

„Tako je povedano v knjigi, ki jo je izdala britanska zasedbena sila in se samo čudimo, da se koroškim partizanom še danes, po tridesetih letih, s strani vlade onemogoča in zabranjuje sprejem priznanj in odlikovanj, ki so jim bila podeljena. Pri nas očitno kljub moskovski deklaraciji raje porajajo in blatijo spominske znake in spomenike antifašističnega boja in žalujejo za „zgubljeno domovino“ Veliko Nemčijo, kakor da bi priznali zasluge tistim, ki so vsekar pozitivno prispevali svoje tudi za osvoboditev avstrijske domovine.“

Toliko bolj ponosni moramo biti na te svoje žrtve zato mi koroški Slovenci, ki se jim danes ob praznovanju 30. obletnice zmage nad fašizmom klanjamo v globokem spoštovanju in v iskreni hvaležnosti, je dejal predsednik ZSO. Toda to ni dovolj — moramo jih tudi posnemati, zlasti v njihovem spoznanju, da svobode in enakopravnosti nihče ne sprejme kot darilo, marveč se je treba zanj boriti vedno znova.

„To pa je hkrati nudilo padlim partizanskim junakom in drugih mučenikih žrtev nam ob 20. obletnici podpisa državne pogodbe: da člen 7 nikakor ni slučajno darilo, marveč je sad naše borbe in naših žrtev in s tem naša pravica! To je potrebno zakričati v svet in poudariti prav ob dvajsetletnici državne pogodbe, ker nam celih dvajset let odrekajo to pravico ter jo okrnjujejo in zmanjšujejo, kadar in kjer koli jo morejo.“

Ni treba ponovno poudarjati — je nadaljeval govornik — da država, za katere svobodo smo brez dvoma svoje doprinesli — saj smo bili koroški Slovenci edini, ki smo v mejah velikega nemškega rajha na ozemlju Avstrije vodili oborožen boj proti nacističnemu okupatorju — da ta naša država do danes, torej dvajset let po podpisu dokumenta obnovitve njene samostojnosti in neodvisnosti, še daleč ni izpolnila v tem dokumentu prevzetih obveznosti, to se pravi, še zdavnaj ni v zadovoljivi meri in še manj v celoti rešila določila člena 7 v korist naše narodne skupnosti. To so dejstva, ki jih ne more spremeniti nobeno še tako žalčno reagiranje na tozadevna opozorila z naše strani in s strani države ma-

ličnega naroda, je dejal dr. Zwitter in potem naglasil:

„Koroški Slovenci vsekakor ne moremo še naprej prepuščati reševanje našega vprašanja in naših življenjskih pravic naključju in morda zavlačevanju nadaljnjih dvajset let! Zato terjamo in bomo terjali svojo pravico dosledno tako v notranjosti države, kakor na mednarodni ravni. Vodstvo manjšine, ki ne bi izkoriščalo vseh danih možnosti in pravic, ki jih daje mednarodni dokument, bi bilo slab zastopnik interesov narodne skupnosti. Tu sta nam naša država in njena manjšina v Italiji najlepši vzor in primer, ko ne le v teoriji zastopata enaka stališča, marveč jih vsak dan prakticirata. Saj se sestajajo zastopniki južnotirolske manjšine in predstavniki avstrijske zvezne in tirolske deželne vlade redno in še posebej ob vseh važnejših odločitvah ter vzporejajo vse svoje akcije. Le nam koroškim Slovincem naj bi bilo to zabranjeno, ker je povezava z matičnim narodom baže protidržavno dejanje. Res čudna logika! Zato naj bo danes tukaj jasno povedano: Za nas borba za rešitev določil člena 7 ni ali notranja zadeva ali borba na mednarodni ravni; za nas to ni nobena alternativa, za nas je to eno, saj je državna pogodba tako integralni del avstrijske ustave kot je mednarodni dokument.“

Spričo vseh zmešanih pojmov na Ko-

roškem, kjer istovetijo „patriotizem“ s protislovensko nastrojenostjo ter slavijo odpadništvo bolj kot v vsem kulturnem svetu spoštovano zvestobo narodu, je tudi polemika, katere manjšina smo, smešna in zlonamerna, je dejal predsednik ZSO in ugotovil: Po svoji državljski pripadnosti smo koroški Slovenci lojalni državljani avstrijske republike, po svoji narodni pripadnosti zavestni del slovenskega naroda, s pristopom jugoslovanske države k avstrijski državni pogodbi pa smo manjšina, katere mednarodno varstvo in zaščito je hkrati s priznanjem meja s posebnim poudarkom in opozorilom prevzela Socialistična federativna republika Jugoslavija! Koroški Slovenci pa imamo tudi ob dvajsetletnici podpisa državne pogodbe le eno željo — da bi čimprej postali polnopravna, enakopravna manjšina, da bi čim prej lahko živeli kot enakopravni med enakopravnimi. Za to se borimo in se bomo borili kot etnična skupina v Avstriji, kot slovenska in jugoslovanska manjšina.

Nato je govornik spomnil na namero, da bi s pomočjo „ugotavljanja manjšine“ ali — kakor to sramežljivo imenujejo — potom „ljudskega štetja posebne vrste“ okrnili naše pravice in po dvajsetih letih spremenili tozadevna določila državne pogodbe. „To je nevarna, dokaj tvegana pot, ki po pravici lahko sproži pozornost podpisnic državne pogodbe tudi na druga določila državne pogodbe, kot npr. na vprašanje velikonemške in neonacistične miselnosti, ki spriči nekaterih tozadevnih izživajočih predznih pojavov ni le potencialno, marveč živo aktualno, ne glede na to, da oblasti in vlada vedno ponavljajočih se provokacij ne vidijo ali nočejo videti.“

Ugotavljanje manjšine je trenutno najnevarnejši naklep in najhujši naskok na

PODPREDSEDNIK NSKS DR. GRILC:

Koroški Slovenci prisegamo da se ne bomo pustili prešteti

Za Narodni svet koroških Slovencev je na manifestaciji v Pliberku govoril podpredsednik dr. Matevž Grilc, ki je uvodoma prav tako opozoril na ogromni prispevek koroških Slovencev v boju proti fašizmu in s tem tudi za svobodo Avstrije. Upravičeno smo torej pričakovali, je dejal govornik, da bo Avstrija po podpisu državne pogodbe nemudoma izpolnila svoje obveznosti napram slovenski in hrvaški narodni skupnosti. Vendar smo se brjdo motili. Danes po 20 letih moramo ugotoviti, da Avstrija ni izpolnila niti ene točke člena 7 zadovoljivo po duhu in črki državne pogodbe. „Kakor groteskno to zveni, je vendar resnica, da je Avstrija uporabljala predpise člena 7 za to, da je prikrajšala pravice koroškim Slovincem, kar se vidi na primer očitno na področju šolstva, pa tudi na področju uradnega in sodnijskega jezika, medtem ko pomeni višek protislovenske politike nameravano in od strank že sklenjeno ugotavljanje manjšine, ki nas spominja na ukrepe nacizma, ki je proti mednarodnim predpisom manjšinske zaščite, proti duhu državne pogodbe in katerega namen je končna likvidacija koroških Slovencev.“

Govornik je naglasil, da vlada ni upoštevala nobenega predloga slovenskih organizacij za rešitev odprtih vprašanj, pač pa je avstrijska praksa v polni meri izpolnila vse ekstremne zahteve nemških nacionalistov. „Tudi deželni glavar Wagner se moti,“ je dejal podpredsednik NSKS, „če misli, da je možno rešiti koroško vprašanje brez sodelovanja prizadete narodne skupnosti; moti se, če je mnenja, da je treba rešiti odprta vpraša-

nja člena 7 po predstavah Avstrije in zveznih dežel, to je večinskega naroda. Tudi Wagner se bo moral končno dokopati do dejstva, da avstrijska državna pogodba ne vsebuje pravic za nemško večino, ampak jasno pravice v zaščito narodnih manjšin in s tem tudi slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Avstrija se mora zavedati, da je možna rešitev teh vprašanj le v sodelovanju s koroškimi Slovenci. Naravnost predržno je mnenje, češ da Avstrija sama odloča o tem, ali bo izpolnila obveznosti napram manjšinam ali ne. Avstrija se mora končno zavedati, da se je obvezala v mednarodni pogodbi in da je odgovorna za svoje ukrepe mednarodni javnosti.“

Odločno se je izrekel govornik proti nameravanemu ugotavljanju manjšine, ki da ga kancler Kreisky smatra kot „najvišjo stopnjo tolerance“ — isti Kreisky, ki je pred kratkim še odklonil tako ugotavljanje kot netolerantno in za slovensko narodno skupnost nesprejemljivo. „Ni potrebno posebej poudarjati,“ je menil dr. Grilc, „da v naših očeh tak politiki niso in ne morejo več biti verodostojni. Mi vemo, da je tako ugotavljanje manjšine, katerega so od vsega začetka zahtevali nemški šovinistični in neonacistični krogi, višek protislovenske gonje in nadaljevanje nacistične likvidacijske politike. S ponovnim preštevanjem hoče vlada očitno izbrisati koroške Slovence in izpolniti Hitlerjev ukaz: „Macht mir das Land deutsch!“ Tu pa je in mora biti naša potrpežljivost konec. Tako ugotavljanje je namreč farsa in roganje v obraz ne samo koroškim Slovincem, ampak

Govor predsednika ZSO na manifestaciji v Pliberku

naše pravice in na naš obstoj ter nadaljnji razvoj sploh, je opozoril predsednik ZSO, ki je v tej zvezi potem spregovoril in iznesel stališče v jeziku, ki ga razume tudi sedni večinski narod:

„Leider müssen wir anlässlich des 20. Jahrestages der Unterzeichnung des Staatsvertrages feststellen, daß die Bilanz der Frage der Durchführung der Bestimmungen des Artikels 7 zwanzig Jahre nach der Unterzeichnung des Staatsvertrages wenig ermutigend ist. Doch dem nicht genug! In letzter Zeit geht man sogar daran, mittels der sogenannten „Minderheitenfeststellung“ oder — wie man sie euphemistisch bezeichnet — mittels einer „Volkszählung besonderer Art“ gewisse im Artikel 7 verbrieft Rechte der Minderheit zu beschneiden und letzten Endes vorzuenthalten. Der offensichtliche Versuch des Hineininterpretierens des Begriffes der „relevanten Zahl“ in den Staatsvertrag als Bedingung für die Erfüllung bestimmter im Artikel 7 verbrieft Rechte bedeutet letzten Endes nichts anderes als den Versuch einer Abänderung dieser Bestimmung des Staatsvertrages.“

Wir Kärntner Slowenen weisen derlei Versuche mit aller Entschiedenheit zurück und appellieren an alle Freunde des Mehrheitsvolkes, uns im Kampf gegen diesen gefährlichen Anschlag auf unsere verbrieften Rechte zu unterstützen! Wir verwahren uns mit aller Entschiedenheit dagegen, diese Machinationen, die von den sogenannten nationalen Heimatverbänden erstmals schon im September 1947 gefordert wurden, sogar als demokratische Regelung hinzustellen. Angesichts des ständigen Druckes durch die deutschnationalistischen Kräfte, angefangen von der Schulhetze in den Jahren 1957 und 1958 bis herauf zum sogenannten „Ortsaufstellung“ im Jahre 1972 und zu den Anschlägen auf die Denkmäler des antifaschistischen Kampfes sowie zu den bekannten Aufmärschen und Kundgebungen mit den Helzparolen gegen die Kärntner Slowenen, kann eine wirklich demokratische Entscheidung niemals erwartet werden.

Wenn daher der Herr Bundeskanzler trotz der eigenen bitteren Erfahrungen und Erlebnisse im Oktober 1972 in Klagenfurt offensichtlich gegen besseres Wissen nun die geplante „Volkszählung besonderer Art“ als demokratischste Vorgangsweise hinstellt, so kann man ihm nur die alte Weisheit entgegen halten: Summum jus — summa injuria — das höchste Recht kann das größte Unrecht, ein formell vollkommen demokratischer Akt den größten Mißbrauch der Demokratie bedeuten! Die geplante Minderheitenfeststellung ist ein klassisches Beispiel dafür. Wir Kärntner Slowenen werden uns gegen eine solche, wider alle internationalen Gepflogenheiten verstößende Vorgangsweise jedenfalls mit allen zu Gebote stehenden legitimen innerstaatlichen und internationalen Mitteln zur Wehr setzen, damit das hundertjährige Unrecht der gezielten Entnationalisierung unseres Volkes nicht noch durch einen formal-demokratischen Trick legalisiert und die uns international garantierten Rechte staatsvertrags- und verfassungswidrig eingeschränkt werden.

Sollten die Bundesregierung und der Gesetzgeber trotz energischen Widerspruches der betroffenen Minderheit und deren Freunde in Österreich und trotz internationaler Appelle auf diesem ihren Vorhaben beharren, werden die Ergebnisse jedenfalls keine „Orientierungshilfe“ für die Regelung der noch offenen Fragen unserer Volksgruppe bieten, außer man will der Welt zeigen, daß innerhalb von zwanzig Jahren die slowenische Minderheit in Kärnten, deretwegen jahrelang um den Staatsvertrag gerungen wurde, in ihrer angestammten Heimat spurlos verschwunden ist. Ist dies der Wunsch der Regierung und Zweck der „Volkszählung besonderer Art“, dann allerdings ist jedweder Dialog unsinnig und die Konfrontation auf innerstaatlichem und internationalem Bereich unausbleiblich und unausweichlich.

Da wir jedoch angesichts des Wunsches der Regierung, ihr ein neues Memorandum vorzulegen, eine solche Einstellung nicht annehmen können, sind wir zu einer konstruktiven Mitarbeit an der Lösung aller offenen Fragen nach einem präzise festgelegten einvernehmlichen Terminkalender be-

(Konec na 8. strani)

NEDYVOUMNO OPOZORILO AVSTRIJI:

Izpolnjevanje državne pogodbe

je pogoj za razvoj odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo

„Jugoslovanska vlada je v svoji izjavi 13. maja ponovno opozorila na to, da Avstrija v zadnjih dvestih letih ni bila pripravljena v celoti in dosledno izpolniti temeljnih obveznosti, ki jih državna pogodba določa glede na Jugoslavijo. Zaradi tega niso bili ustvarjeni potrebni pogoji, ki bi omogočili razvoj medsebojnih odnosov, za kar smo se mi vedno zavzemali.“

Tako je poudaril uradni predstavnik zveznega sekretariata za zunanje zadeve SFRJ Milan Zupan, ko je prejšnji teden na tiskovni konferenci v Beogradu odgovarjal na vrsto vprašanj v zvezi z jugoslovansko-avstrijskimi odnosi.

Na vprašanje o odgovoru avstrijske vlade na izjavo jugoslovanske vlade je Zupan dejal: Ker pravi vzrok sedanjega položaja, ki prevladuje v odnosih med Jugoslavijo in Avstrijo, tiči v tem, da Avstrija vztrajno zavrača izpolnjevanje določb, ki ji jih nalaga državna pogodba in ker postavlja pogoje, ki so za Jugoslavijo nesprejemljivi, smo zelo presenečeni, da skuša avstrijska vlada odgovor na nastali položaj zdaj pripisati Jugoslaviji in izzvati dvome glede splošno znanega in široko priznanega deleža Jugoslavije pri krepitevi politike mednarodnega razumevanja in enakopravnega sodelovanja.

„Ne moremo se znebiti občutka,“ je naglasil predstavnik jugoslovanskega zunanjega ministrstva, „da želijo v Avstriji s takšnimi poskusi pravzaprav prestopiti znane in realne okvire problemov, ki obstajajo med državama. Po našem mnenju je posebej hudo in nedopustno to, da je skušala avstrijska vlada v izjavi jugoslovanske delavce, ki so začasno zaposleni v Avstriji, spodbuditi k temu, da bi nastopili proti lastni državi. Ta poskus še posebej poudarja zaskrbljujočo protijugoslovansko naravo te izjave.“

Jugoslavija je še vedno prepričana, da je mogoče te probleme uspešno odpraviti le, če bo Avstrija sprejela potrebne ukrepe za dosledno izvajanje svojih mednarodnih obveznosti, ki jih določa državna pogodba. Jugoslavija, ki si po vseh močeh prizadeva, da bi s svojimi sosedi ustvarila dobre in trajne odnose, vidi le na tej podlagi možnost za odpravo sedanjih ovir in za razvoj dobrih sosedskih odnosov tudi z republiko Avstrijo.“

V zvezi z izjavo kancerja Kreiskega, da bodo v Avstriji izvedli „popis prebivalstva posebne vrste“, je Zupan ugotovil: „V tem vidimo novo potrdilo tistega, kar je

zapisano v izjavi jugoslovanske vlade, kjer je rečeno, da avstrijski vladi ni do izpolnitve določil državne pogodbe, ker državna pogodba nikjer in na noben način ne predvideva ugotavljanja števila pripadnikov manjšine — prav to pa je namen posebnega popisa — ki naj bi bilo pogoj za zagotavljanje pravic slovenske in hrvaške narodnostne manjšine v Avstriji.“

Na vprašanje, ali namerava tudi jugoslovanska vlada poklicati svojega veleposlanika na Dunaju na posvet v Beograd, kakor je to napravila avstrijska vlada, pa je predstavnik zunanjega ministrstva odgovoril, da o tem zdaj razpravljajo „v zvezi z najnovejšim vedenjem Avstrije do Jugoslavije“.

Tudi v številnih drugih forumih v Jugoslaviji so obravnavali najnovejši razvoj odnosov med Jugoslavijo in Avstrijo ter zlasti ugotovili, da je do te zaostritve prišlo izključno po krivdi Avstrije, ker ni pripravljena izpolnjevati svojih mednarodnih obveznosti.

Tako so npr. tudi na seji komisije za vprašanja odnosov s tujino sbranja SR Makedonije ocenili, da je najnovejša izjava avstrijske vlade, ki naj bi bila odgovor na izjavo jugoslovanske vlade, „izredno škodljiva“. Ocenili so, da „avstrijska vlada zavestno stopa po poti zaostrovanja odnosov z Jugoslavijo“. Pri tem se izogiba bistvu tega spora, do katerega je prišlo — kakor so poudarili v Skopju — zato, ker Avstrija ne izpolnjuje obveznosti, ki jih določa 7. člen državne pogodbe. Komisija je podprla stališče zveznega izvršnega sveta SFRJ o tem, da se ni kaj pogovarjati glede vprašanj, ki so bila rešena in določena že v 7. členu državne pogodbe in ki jih mora Avstrija dosledno in v celoti izvajati.

Asimilacijska politika

v Avstriji uživa najvišjo podporo

V mednarodnem manjšinskem pravu velja načelo, da more in sme govoriti za določeno manjšino le tisti, ki se k njej priznava in predvsem tudi deluje za njen obstoj in razvoj. S tem je jasno izpovedano, da narodni odpadniki nimajo nobene pravice, da bi govorili v imenu tiste narodne skupnosti, ki so se ji izneverili, jo izdali.

To velja povsod v svetu, le v Avstriji taka načela nimajo veljave. Kajti Avstrija je — tako vsaj vedno spet slišimo — pač bolj demokratična, kot so vse druge države. V Avstriji sme vsakdo vse, tukaj ni nobenih omejitev. Predvsem ne za asimilante najrazličnejših odtenkov, za „janičarje 20. stoletja“, ki se jih Avstrija s pridom poslužuje pri uveljavljanju svojega starega vodila: deli in vladaj.

Na Koroškem imamo fenomen takimenovanega „vindišarstva“, ki je bilo umetno in načrtno ustvarjeno kot poslušno orodje za drobljenje slovenske narodne skupnosti. Če pogledamo, kakšno kariero so napravili mnogi vidni predstavniki tega „čudežnega orožja“ germanizacijske politike, potem vidimo, da je narodno izdajstvo v tej deželi zelo visoko cenjeno.

Pa tudi na Gradiščanskem zlasti v novejšem času na tem zelniku poginjajo čudni cvetovi. Kakor v lutkovnem gledališču se poslanec Robak samovoljno postavlja v pozo „po rangu najvišjega“ predstavnika hrvaško govorečega prebivalstva ter poučuje jugoslovanskega predsednika Tita (s tem, da se obrača nanj,

seveda sam pobija svoja lastna stališča): da v Avstriji oz. na Gradiščanskem ni jugoslovanske manjšine in tudi nobenega skaljenega razmerja med večinskim narodom in manjšino; da manjšina nima neizpolnjenih zahtev in se ne čuti zapostavljeno; da gradiščanski Hrvati sploh ne želijo posebnih pravic, marveč se odpovedujejo pravicam iz člena 7 državne pogodbe; to, čemur drugi pravijo nasilna asimilacija in zatiranje, pa je le naraven, neizogiben razvoj...

Če bi šlo pri tem le za osebno mnenje človeka, ki v asimilaciji vidi edino pot do enakopravnosti, stvar gotovo ne bi bila tako tragična. Toda očitno gre za več. Ob „širini“ in „strpnosti“, ki jo je pokazala SPÖ do svoje študentske organizacije na Koroškem, ker si je le-ta drznila zastaviti besedo v korist Slovencev, si namreč ne moremo predstavljati, da bi Robak lahko nekaznovano spuščal od sebe take oslarije, če ne bi imel privoljenja svoje stranke in celo njenega najvišjega predstavnika, ki je tudi osebno že dal svoj „blagoslov“ asimilacijski politiki (in se niti ne čuti prizadetega, če mu kdo — namigujoč na njegovo poreklo — vrže v obraz nacistično-rasistično psovko „Saujud“).

Sicer pa sploh ne gre za osebne nazore enega ali drugega, nižjega ali višjega predstavnika, marveč gre za uradno politiko asimilacije, katere uspehe naj bi v bodoče sproti sankcionirali še s posebnim popisom manjšine. To pa je tisto, kar je v očitnem nasprotju z avstrijsko ustavo, državno pogodbo in številnimi mednarodnimi listinami!

VABILO

SLOVENSKE GIMNAZIJE V CELOVCU

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu prisrčno vabi na

ŠOLSKO AKADEMIJO

ki bo v nedeljo, dne 8. junija 1975, ob 14.30 uri v Delavski zbornici (Arbeiterkammer) v Celovcu.

Proslavili bomo preselitev Zvezne gimnazije za Slovence v lastno šolsko poslopje pod geslom:

- OSVOBODITEV 1945
- DRŽAVNA POGODBA 1955 —
- DVA TEMELJA NAŠE ŠOLE

Na sporedu so pevske in instrumentalne točke z recitacijami in s primerno spremno besedo.

Svetujemo in prosimo, da si vstopnice pravočasno preskrbite v pisarni Zvezne gimnazije za Slovence (Celovec, Ebentaler Str. 14).

Ravnateljstvo

„Pannonia“ o manjšinah

Revija „Pannonia — magazin za srednjo Evropo“, ki jo izdaja založba Roetzer, je v svoji zimski številki 1974, ki pa je izšla šele pred kratkim, priobčila več sestavkov o slovenski in hrvaški manjšini v Avstriji ter prispevek o slovenskem kulturnem življenju v Trstu.

Pod naslovom „Das ist die wehe

Wunde, des guten Volkes Leid“ razmišlja Janko Musulin o etničnih skupinah in nacionalnih manjšinah v evropskem razmerju sil. Revija objavlja govor socialističnega poslanca Michaela Luptowitsa, ki ga je le-ta imel ob priliki sprejemanja zakona o dvojezičnih topografskih oznakah in napisih. Jože Šircelj piše o prebujanju slovenske manjšine na Koroškem iz vidika centralnega slovenskega prostora. Objavljen je tudi nemški tekst knjige „Sodobni problemi koroških Slovencev“, ki jo je izdala preteklo leto založba „Drava“ oziroma Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem.

O gradiščanskih Hrvatih poroča novinar Harald Imberger, sodelavec dunajskega Kurirja in bivši član redakcije celovškega lista Volkszeitung. V glavnem piše o poteku lanskega simpozija gradiščanskih Hrvatov na dunajski univerzi. Da članek nekoliko „ublažijo“ — sicer itak ni pisan revolucionarno — pride do besede še Franz Probst, kulturni zgodovinar in glavni urednik lista „Burgenländische Freiheit“, ki iz svojega gledanja piše o razvoju gradiščanskih Hrvatov v zadnjih desetletjih.

Janko Messner je zastopan s svojim „Jobom“, Lev Delala predstavlja slovenskega pesnika Stanka Majcna in Jože Savli poroča o kulturnem življenju Slovencev v Trstu.

Številka nedvomno predstavlja doprinos k spoznavanju problemov slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji.

TONE SVETINA

281

UKANA

TRETJA KNJIGA

Dotaknila se je drobcenega bitja s konicami prstov, da bi ga pomirila. Toda njen nenavadni drget je še bolj vznemiril otroka, da je njegov krik napolnil vso izbo. Ana je začutila v ustih slan okus krvi in v prsih topo bolečino, ki jo je voltila. Zdelo se ji je, kot bi se zajedalo vanjo na stolice rezil...

Klečala je ob zibki in ni hotela stran od otroka. Mati ji je prigovarjala, naj pusti, da jo bo obvezala.

„Mama, umrla bom...“

„Ana, ne boš umrla. Ne boj se, daj, greva, pomagaj si še nekaj korakov...“

Prijela jo je pod pazduho in jo vodila v kamro.

„Otroka...“ je zaprosila Ana.

„Dobila ga boš...“

Omahnila je na posteljo. Travnikarica je vsa iz sebe razrezala rjuho, slekla Ano in jo obvezala. Strel ji je prebil prsi, kri se je zlivala z mlekom. Ko so ji obveze obvile telo in za silo zaprle rane, jo je položila vznok na posteljo in dala podnjo dve blazini.

„Otroka...“ je spet zaprosila Ana.

Mati si ni mogla kaj — šla je po otroka in ga položila k njej. Ana ga je objela z obema rokama in si ga pritisnila k obrazu. Mrzla praznina jo je čedalje bolj polnila. Na životu je začutila Andrejkove ročice. Razgalila

je zdravo dojko nad srcem in ga pristavila. Otrok se je prisel in se pomiril.

Ustnice ji je prebegnil srečen nasmeh. Vsako življenje plačujemo s smrtjo... Postal jo je strah, toda otrok ji je dramil upanje in Travnikarjeva mati tudi. Zbrala je vse moči. Bolečina se je nekoliko unesla. Z nekaj ljubkajočimi besedami je skušala umiriti otroka, ki je večkrat prenehal pit in zajokal. Obrnila je glavo in se zazrla skozi okno...

Za okenskimi križi je viselo nekaj cvetočih češnjevih vej in za njimi je videla njuno ozelenelo goro s snežno kapo. „O, Primož, kje si?“ je pomislila. „Dala sem ti, kar sem ti obljubila in kar sem mogla...“

Mati je po prstih zapustila prostor. Zunaj so se zaslišali glasovi in pes je nepomirljivo bevska. Izza hleva sta prišla Marko in Travnikar s Tinko.

„Kako je z Ano?“ je vprašal Travnikar.

„Oče, takoj v dolino po zdravnika, da ne bomo imeli slabe vesti,“ je dejala mati. „Hudo je z njo...“

Travnikar je stisnil zobe in takoj zapregel konja. Pred njim je bila dolga pot, a sonce je že drselo v zaton.

Mati je spravila hčerko v posteljo, Marko pa je obsedel kot stražar na klopi pred hišo...

Ana je v kamri ostala sama z otrokom. Ni ga pustila od sebe. Naslonjen na njeno roko, je zaspal. Praznina v prsih pa se je večala. Krvavi madež se je širil in kri je pronicala skozi obveze. Zaprla je veke. Pokrajino je zakril meglen dež. Moči so ji popuščale. Izgubljala se je v deželi senc, zagrinjali so jo valovi sivine. Vanjo se je plazila razjedljiva tišina, kot bi pronicala iz tisočernih presekanih žil.

„Če bom umrla, bi pravzaprav morala napisati Primožu pismo,“ si je rekla. Njemu, ki ga je zaman čakala,

njemu, ki mu velja zadnja misel, njemu, ki naj bi dal otroku ljubezni, zanjo in zanj.

„Naj ne bi bile te misli izlite kot voda v pesek puštinje, ki me obdaja vse širje in globlje, vse bolj suha in prazna... Sicer pa se ljudje slej ali prej razidemo z vsem... Midva se bova razšla, ko sva si najbolj želela drug drugega... Le v smrti je ljubezen dokončana in ne-ločljiva... Morda bova zato drug v drugem najgloblje zasidrana... Smrt je zvestoba... Morda se bodo najine neuresničene želje uresničile v bitju, ki zdaj mirno spi in ne ve, da stojim na pragu bele praznine neznanega... Morda... ali pa se bo nanj zgrnilo vse gorje, ki sem se mu jaz izognila...“

Premaknila se je in bolečina jo je pekoče presunila...

„O, saj gorim in ugašam... Smrt... saj ni težka... niti takšna ni, kot sem si jo predstavljala... Primož... to so samo druge, neznane, čudne pokrajine... samo ločitev od tega, kar ljubim, je težka... Kako škoda je, da doživimo najlepše stvari takrat, ko se že sproti razblinjajo... Primož, zdaj, ko odhajam, se zdramlja v meni vse dobro in lepo, kar si ustvaril ti... pa kaj to zdaj velja? Primož... mnogo velja... pomaga mi, da bom lahko umrla... saj to, česar se najbolj bojimo, ni vedno najtežje... O, Primož, zdaj ti nihče ne bo mogel očitati, da imaš gestapovko, ki je kdove kako prišla iz nemških rok... prihranjen ti bo dvom, če sem ti povedala vso resnico... Nič več ne bo zasliševanj, nič več nalog... nobenega zasledovanja, ničesar, tudi hišice na sončnem gozdnem robu ne bo... toda morata jo zgraditi vidva z Andrejčkom...“

Zahajajoče sonce je presijalo nežne, bele češnjeve cvetove in obšlo jo je brezsilno hrepenenje, ki se mu je tako rada predajala. Stisnilo jo je pri srcu, da je zadržala dih. Čutila je, da ji udje hrome, da ne more premakniti nog in ne roke, da bi pobožala otroka... Zavest

Nastanili so se v gorski vasi Krn nad Sočo. Varovali so mejo od Tolmina do Trente. Meja je tekla — kot vedno, kadar je za mizo potegnjena — kar naravnost po zemljevidu, od kote do kote visokih vrhov. Tako so bili odrezani od vseh cest in so se morali oskrbovati z mulari prek sedla na Mrzlem vrhu, po težko prehodnih gorskih

Kdo ima v Avstriji pravico da napada Jugoslavijo in ji celo očita fašizem?

Leta 1947 je izdala Državna komisija za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomočnikov 150 strani debelo knjigo velikega formata z naslovom "Sporočilo o zločinih Avstrije in Avstrijcev proti Jugoslaviji in njenim narodom". Listanje po sedaj že orumenelih straneh tega pretresljivega dokumenta ni prijetno, je pa na žalost potrebno.

SODELOVANJE AVSTRIJE V AGRESIJI

Tu je v uvodu rečeno: "Državna komisija za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomočnikov je ugotovila, da je v pripravi za napad na Jugoslavijo, nato pa v napadu samem ter v okupaciji, ki so jo spremljali okrutni zločini, sodelovala Avstrija tako s svojimi odgovornimi voditelji, svojimi političnimi in gospodarskimi organizacijami kot s svojim številnim moštvom v sestavi Wehrmacht, SS enot in policije."

Po miru, sklenjenem v St. Germainu in propadu stare Avstro-ogrske monarhije, se Avstriji niso hoteli pomiriti z rezultati zgodovinskega razvoja, ki je zatiranim narodom prinesel pravico do lastnih nacionalnih držav, marveč so razvijali revanšizem in revizionizem, pri čemer so svojo deželo spremenili v oporišče zarote proti notranjemu miru in ozemeljski celovitosti Jugoslavije.

To se je po priključitvi Avstrije k tretjemu reichu še stopnjevalo. Tedaj je postala Avstrija v polnem pomenu besede baza priprave za oboroženi napad na Jugoslavijo, Avstriji pa pobudniki in organizatorji teh priprave.

Ko se je vojna proti Jugoslaviji naposled začela, so imele avstrijske divizije v njej poglavitni delež. Prav tako je bila kasneje pomembna njihova vloga tudi med štiriletno okupacijo. V vrhovih nemškega okupacijskega stroja so bili najpomembnejši Avstrijci, ki so nadaljevali osnovne tradicije nekdanje Avstro-ogrske monarhije, se pravi tradicije zasluževanja nemških narodov.

2.062 VOJNIH ZLOČINOV

Od skupaj 4.433 dokazanih nemških vojniških zločinov so jih po podatkih Državne komisije zagrešili Avstrijci 2.062.

Tega ni bilo mogoče prikriti in ni bilo mogoče prikriti niti tedaj, po koncu dotlej najbolj strahotne vojne v zgodovini človeštva. V Moskovski deklaraciji so predstavniki velikih sil zato zapisali tudi tole: "Avstrijo spominjamo... da nosi odgovornost za sodelovanje v vojni na strani hitlerjevske Nemčije, odgovornost, ki se je ne more znebiti."

Že v prednacistični Avstriji so z vsemi dovoljenimi sredstvi oživljali revizionizem in pripravljali povračilo Jugoslaviji. Avstrijska zvezna kanclerja dr. Ignaz Seipl in Johann Schober sta bila pokrovitelja ustaške zarote zoper mit in obstoj Jugoslavije. Priključitev Avstrije tretjemu Reichu je minila brez kakršnega koli odpora ali pretresa... in tedaj se je razmahnila tudi dejavnost vseh tistih sil, ki so že prej delovale proti Jugoslaviji.

Franz Neuhausen, nekdanji okupacijski generalni opolnomočenec za gospodarstvo Srbije (in tesen

sodelavec Hermann Göringa) je 14. in 16. januarja 1947 izjavil med zaslišanjem pred člani Državne komisije tudi tole:

AVSTRIJCI V VRHOVIH

"S priključitvijo Reichu je prišla vrsta Avstrijcev na vplivna mesta. V večini primerov so zatrjevali, da mi iz Reicha ne ocenjujemo pravilno položaja na Jugovzhodu... Tako stališče je zastopal tudi Hitler, ki je večkrat izjavil, da samo Avstrijec lahko razume položaj na Jugovzhodu... Pri izbiranju kadrov za vodilne gospodarske, politične in vojaške položaje so imeli Avstrijci vse več prednosti..."

Kako temeljito so se v Avstriji pripravljali za napad na Jugoslavijo, priča tudi podatek, da so od leta 1938 do 1941 zbrali množico obveščevalnih informacij, pripravili vse potrebne podrobne načrte in celo sestavili seznam 4000 ljudi, ki jih je bilo treba takoj po okupaciji

nih smereh nastopanja. V 2. tankovski diviziji je na tri Avstrijce prišel samo en Nemec. 717. in 718. (kasneje preimenovani v 117. in 118. lovsko) diviziji sta bili prav tako avstrijski enoti kakor 187. in 188. rezervna in 264. ter 297. pehotna divizija.

Razen tega so avstrijski generali s pomočjo višjih voditeljev okupacijske uprave in policijske in administrativne službe (ki so jih prav tako sestavljali Avstrijci) s prisilno mobilizacijo jugoslovanskih državljanov in folksdojčarskih prostovoljcev sestavili nove divizije, med katerimi so bile tudi zloglasne 7. SS "Prinz Eugen", 13. SS "Handžar", 369. "Vražja", 373. "Tiger" in 392. "Plava".

Avstrijci so bili tudi na najvišjih vojaških, policijskih, administrativnih in gospodarskih položajih okupacijskih sil. Generalpolkovnik Alexander Löhr, generalpolkovnik dr. Lothar Rendulitsch, generalpol-

Kakor je kancler Kreisky znan po svojem že boleznem antikomunizmu, tako je znana tudi njegova "spretnost", da danes zanika, kar je trdil včeraj in jutri že zagotavlja, da je mislil ravno obratno. Pri eni njegovi trditvi pa se kljub svoji prisilni vojničnosti ne bo mogel oprati madeža, ki je padel nanj in na njegov ugled: namreč ko je Jugoslaviji oziroma njenemu tisku očital fašizem. S tem je dr. Kreisky šel preko tiste ločnice, ki pomeni skrajno mejo celo v politiki, kjer glede morale in dostojnosti gotovo ne veljajo malenkostna merila. Očitati fašizem prav Jugoslaviji je za vsakogar, ki vsaj malo pozna zgodovino druge svetovne vojne, namreč tako nezaslišano, nesramno in neodgovorno, da za tako žalitev ne more biti nobenega opravičila.

Še posebno huda je ta žalitev zato, ker se je tako daleč spozabil vladni šef Avstrije, torej države, ki je v sklopu tretjega rajha aktivno sodelovala pri osvajalskih pohodih Hitlerjeve Nemčije in zato nosi — kakor so štiri velike sile v moskovski deklaraciji izrecno poudarile — tudi odgovornost za zločine, ki jih je zagrešil nacizem. Za nacistične vojne zločine v Jugoslaviji pa pade glavna krivda prav na Avstrijce!

Kljub temu so jugoslovanski narodi ves čas po drugi svetovni vojni skušali pozabiti tisti del medvojne zgodovine — zato, da bi nekateri lahko lažje sprejeli ponujeno roko prijateljstva in dobrega sosedstva. V zahvalo pa prejemajo zdaj žalitve, ki segajo od hujšakaškega blatenja preko krvavih izlivov raznih Pustov vse tja do neoprostljivega izpada kanclerja Kreiskega, tako da dobiva vse to vedno bolj značaj široko zasnovane načrtna kampanje.

Ravno to pa nam narekuje, da s ponatisom članka, ki ga je lani, 20. decembra 1974, objavil ljubljanski Dnevnik pod naslovom "Orumenele strani pričajo", na osnovi dokumentiranih podatkov in številke zastavimo vprašanje, kako si v Avstriji jemljejo pravico, napadati Jugoslavijo in in ji celo očitati fašizem.

Uredništvo

aretirati in izročiti Glavnemu uradu nemške varnostne policije.

Na tem seznamu (ki so ga skupaj z drugimi dokazi o sodelovanju Avstrije pri pripravah za napad na Jugoslavijo izročili po vojni Mednarodnemu sodišču v Nürnbergu) so bili celo nekateri tujci.

Ko se je 6. aprila začel napad na Jugoslavijo, so največji del nemških oboroženih sil sestavljali Avstrijci, ki so imeli večji del višjega in nižjega poveljniškega kadra v napadajočih enotah.

OKUPATORSKE DIVIZIJE

V napadu na Jugoslavijo so sodelovale divizije, ki so bile sestavljene samo iz Avstrijcev. Tako v 5. planinski diviziji ni bilo nobenega Nemca, večina moštva pa je bila avstrijska tudi v divizijah SS "Der Führer", "Deutschland" in "Germania", ki so bile na najbolj pomemb-

kovnik Maximilian De Angelis in general pehote Franz Böhm so bili poveljniki Jugovzhoda in XII. armade, ki je operirala na področju Jugoslavije.

UKAZI ZA ZLOČINE

Kot glavni vojaški poveljniki okupacijskih enot na jugoslovanskem ozemlju so izdali vrsto ukazov za najrazličnejše vojne zločine proti neoboroženemu prebivalstvu in brcem NOV.

Samo primer: na hribu Vučevo, na obalah Sutjeske in pobočji Zengore so vojaki pod Löhrvim poveljstvom v Peti ofenzivi (nemška oznaka te operacije je bila "Schwarz") pobili nekaj tisoč partizanskih ranjencev, med katerimi so bili tudi bolniki, ki se niso mogli več premikati. Ranjence so zvezali z žico, nato pa streljali s strojnicami, klali z noži ali pa žive sežigali.

Samo v vasi Bukovac v šavniškem okrožju so pobili 500 neoboroženih prebivalcev.

Generalpolkovnik Löhr je izdal podrobna navodila, na osnovi katerih je poveljnik 118. lovsko divizije, avstrijski general Josef Kübler, poslal nižjim poveljnikom pismeni ukaz, v katerem je bilo med drugim rečeno:

"Čete morajo nastopati brezobzirno in z brutalno strogostjo..."

Podoben ukaz je prejela tudi 369. "Vražja" divizija:

"Noben za borbo sposoben moški ne sme priti živ iz obroča..."

O vsem tem obstajajo v jugoslovanskih arhivih pisani dokazi, oveljavljeni z nemškimi žigi in podpisi avstrijskih generalov.

In avstrijske divizije so ubogale ukaze. Noseče žene so padale pod noži; otroci, ki so komaj shodili, so obležali v mlakah krvi; dekleta so bila posiljena; odrasli moški živi sežgani. Hiše so gorele, imetje je bilo izropano.

OKUPACIJSKE ENOTE: 90 % AVSTRIJCEV

V Sloveniji so okupacijske enote skoraj v celoti sestavljali Avstrijci. Malo znan je naslednji podatek: izmed vsakih deset vojakov nemških okupacijskih enot v Sloveniji jih je bilo devet Avstrijcev in samo eden Nemec!

Pri nekaterih najbolj surovih obračunih z nedolžnim prebivalstvom v Srbiji so prav tako sodelovali Avstrijci. Samo primer: v pokolu več kot 7000 prebivalcev Kragujevca so sodelovale enote 717. in 704. divizije. Ko so v tem nesrečnem mestu sedem ur nepretrgoma regljale strojnice 3. bataljona 749. polka 717. divizije, je bil za vsako drugo strojnico avstrijski vojak...

General Hinghofen (Avstrijec) je ukazal tudi "krvavi marš" v Šabcu, med katerim je moralo 5.000 prebivalcev preteči 23 kilometrov daleč... kdor je omagal zaradi naporov, je za vedno obležal pod strelom. To je bilo 24. septembra 1941 — in kakor da ne bi bilo dovolj, so "krvavi marš" ponovili na istem mestu še enkrat, naslednji dan. Izmed 800 prebivalcev so jih 500 ubili.

SAMO OTROCI

Toda to je samo nekaj drobcev, resnično samo drobcev, z dolgega žalostnega seznama zločinov, ki so jih med drugo svetovno vojno zagrešile na jugoslovanskih tleh avstrijske enote pod vodstvom avstrijskih častnikov.

A tu so še podatki o množičnem prisilnem izseljevanju Slovencev v Srbijo in druge jugoslovanske kraje (pri čemer so pripravili načrte in izvedli izseljevanje v celoti Avstriji iz sestava nemških okupacijskih sil), prisilnih mobilizacijah jugoslovanskih državljanov v nacistično vojsko in delovno službo, ropanju jugoslovanske imovine in naravnih bogastev in še in še.

Podrobnosti so grozljive, preveč grozljive, da bi jih lahko objavljali brez bolečin.

Toda zdi se, da je to vendarle treba storiti. Zato, da obudimo spomin na tiste, ki so jih zagrešili in opozorimo tiste, ki bi jih še hoteli.

Izjava zveznega izvršnega sveta ob dvajsetletnici avstrijske državne pogodbe, s katero so članice anti-hitlerjevske koalicije, med njimi tudi Jugoslavija, 15. maja 1955 vzpostavile nedotakljivost in neodvisnost, je še enkrat obrnila pozornost politične javnosti na probleme, ki nastajajo zaradi sistematičnega izogibanja avstrijske vlade, da bi v celoti zadovoljila svoje mednarodne pogodbenne obveznosti.

Kljub temu, da sta izkoreninjenje nacizma in izobčenje vseh organizacij, ki so sovražno usmerjene do katerekoli države članice OZN, postala ena od osnovnih političnih obveznosti Avstrije, je dejstvo, da avstrijske oblasti dopuščajo aktivnost različnim organizacijam nacističnega porekla in značaja in s svojim ravnanjem spodbujajo to aktivnost. Nekatere izmed teh neonacističnih sil so posebno angažirane v teroriziranju slovenske in hrvaške nacionalne manjšine v Avstriji in si prizadeva-

Dvajset let izigravanja obveznosti

jo, da jih z ustvarjanjem ustreznega političnega vzdušja v državi prisilijo na nasilno etnično asimilacijo, pri čemer širjenje velikonemške šovinistične propagande, nacionalne nestrpnosti in sovraštva do Slovencev in Hrvatov poudarjajo s teritorialnimi pretenzijami glede Jugoslavije. Znano je, da po Avstriji nemoteno šušmarijo organizirani raznih kvizlinških organizacij, ki izvirajo iz časov fašistične okupacije Jugoslavije, in nekažnovano razvijajo antijugoslovansko aktivnost ter z avstrijskega ozemlja organizirajo teroristične antijugoslovanske akcije.

Avstrijska vlada ni izpolnila niti ene izmed določb avstrijske državne pogodbe, ki se nanašajo na jezikovne, kulturne in druge pravice slovenske in hrvaške nacionalne manjšine, temveč je nasprotno celo omejila ali zmanjšala nekatere izmed teh pravic, ki so bile prej priznane. Vlada in avstrijske politične stranke, ki jo podpirajo, danes postavljajo pogoje za spoštovanje svojih mednarodnih obveznosti glede manjšin s tako imenovanim "popisom posebne vrste", ki ne pomeni nič drugega, kot izraz represivne, šovinistične politike, preračunane na asimilacijo manjšin in poskus enostranske revizije mednarodnih obveznosti Avstrije.

Za posledice takšne politike, ki vnaša nemir in elemente nestabilnosti v mednarodne odnose, se Avstrija ne more izogniti odgovornosti.

Tako niti najbolj grobi izpadi avstrijskega kanclerja Kreiskega, ki se je spozabil in si dovolil fašistično etiketo iz preteklosti svoje dežele sneti in jo prilepiti jugoslovanskemu tisku, ne morejo zmanjšati te odgovornosti, še manj pa spremeniti značaj obveznosti Avstrije do določil državne pogodbe.

Jugoslavija je vedno menila, da mora državna pogodba zagotoviti ne le nedotakljivost in neodvisnost Avstrije, temveč tudi njen demokratični notranji razvoj kot pogoj za stabilne, dobrososedske in prijateljske odnose med Jugoslavijo in Avstrijo. Jugoslavija je v preteklih dveh desetletjih Avstrijo večkrat opozarjala na posledice neizpolnjevanja njenih obveznosti, zato je tudi ob tej priložnosti, z izjavo zveznega izvršnega sveta, izrazila svojo resno zaskrbljenost in pričakovanje, da bo vlada Avstrije ukrenila vse, da bi spoštovala mednarodne obveznosti.

Komunist, Beograd-Ljubljana

REŠEVANJE NAŠIH ŽIVLJENJSKIH VPRAŠANJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

udaril. „Za to smo bivši partizani, borci za mir in svobodo, še toliko bolj srečni in ponosni ob tridesetletnici miru in zmage nad fašizmom.“ Našim narodnim nasprotnikom, nemškimi nacionalistom ali večno včeršnjim, ki jim ni za mir v deželi in ki so odgovorni za naše in svoje žrtve med drugo svetovno vojno in po njej, pa je prebral besede slavnega nemškega misleca Friedricha Nietzscheja, ki je že pred sto leti takole svaril nemške voditelje: „Kako se bomo utesili mi, najbolj ubijalski od vseh ubijalcev? Najsvetlejši in najmočnejši, kar je svet do sedaj imel, je izdihnilo pod našim nožem. Kdo bo spral kri z nas? S kakšno vodo se bomo očistili?“ V te besede Nietzscheja — je dejal Karel Prušnik — bi se morali zamisliti tudi državniki republike Avstrije, ki koroškim Slovincem nočejo dati pravic, ki so jim zajamčene v členu 7. Spoznati pa bi morali tudi na Koroškem, da obstaja voda, s katero bi se nemški nacionalisti lahko vsaj delno oprali svojih madežev: če ne bi bili zakonolomni, kadar gre za pravice koroških Slovincem!

Spored manifestacije koroških Slovincem je obsegal tudi bogat kulturno-umetniški pri-spevek, ki so ga izvajali združeni moški zbori pod vodstvom Foltija Hartmana ter združeni mešani zbori pod vodstvom Hanzeja Kežarja in prof. Jožka Kovačiča. Izpoved je segala od puntarske preko parti-zanske pesmi do Prešernovega slavospeva sožitju in bratstvu med narodi, po drugi strani pa je veljala ljubezni do domovine in zvestobi narodu. Pestri venček narodnih pesmi in plesov sta prispevali folklorni sku-pini „Kolo Slavuj“ iz Gradišanske in „Zarja“ iz Železne Kaple. Na povratku z go-stovanja v Radentheinu pa se je za kratek čas ustavila v Pliberku še pihalna godba ravnstvenih železarjev, ki je pod vodstvom svojega dirigenta Jožeta Hermana prispe-vala svoj delež k poteku prireditve in s tem tudi demonstrirala živo vez med koroškimi Slovenci to- in onstran meje.

Ob lepem in uspešnem poteku manifesta-

cije koroških Slovincem v Pliberku je prav-zaprav začudilo le izredno veliko število varnostnih organov v uniformah in v civilu, ki jih je bilo vse polno v mestu samem in tudi v okolici. Marsikdo se je spraševal, čemu je pravzaprav služila ta naravnost demonstrativna koncentracija policijskih sil. Varnosti udeležencev zborovanja? Le malo verjetno. Pred kom naj bi jih le ščitili, ko pa so nemško govoreči pliberški pur-

garji pokazali prav čudno „solidarnost“ s slovensko govorečimi sosedi: organizirano so se pod vodstvom župana Moryja odpe-ljali v Št. Pavel, kjer so se na „domovin-skem srečanju“ hudovali nad koroškimi Slo-venci in njihovo „nesramnostjo“, da so si prav „njihov“ Pliberk izbrali za kraj svojega zborovanja. Treba je ugotoviti, da je to — milo rečeno — le nekoliko čuden izraz želje po mirnem sožitju.

Člen 7 ni slučajno darilo marveč je sad naše borbe in naših žrtev

(Nadaljevanje z 2. strani)

reit. Dabei können jene, die schadenfroh von einem „Slowenen-Gerangel“ schreiben und träumen, unbesorgt sein; wir Kärntner Slowenen wissen, was wir wollen und wir werden unsere gemeinsamen Forderungen einig, geschlossen und gemeinsam vertreten und uns von niemanden gegeneinander ausspielen lassen. Und wenn uns dabei auch noch alle demokratischen Kräfte und alle Freunde des Mehrheitsvolkes unter-stützen, werden wir sicher auch diesen neue-sten Anschlag der nationalistischen Kräfte gemeinsam abwehren und eine Atmosphäre schaffen, die ein friedliches Zusammenleben im Lande zum Nutzen beider Völker und der Nachbarvölker und Staaten erwarten lässt!

Ko je predsednik ZSO opozoril na najno-vejši poskus razdvajanja koroških Sloven-cem ter ugotovil, da je to stara taktika nem-škonacionalističnih nasprotnikov, je ob kon-cu poudaril: „Ne dajmo se izigravati in za-vajati! Naših zahtev nismo nič spreminjali: slej ko prej poudarjamo, da smatramo nek-danjo šolsko ureditev za najboljšo; slej ko prej se borimo za dosledno izvajanje in iz-boljšanje manjšinskega šolskega zakona s ciljem, da se bodo vsi slovensko govoreči otroci priučili in osnovni šoli materinščine; slej ko prej zahtevamo, da mora biti sleher-nemu članu naše narodne skupnosti zago-tovljena pravica in možnost, da se pred

sodiščem in pred upravnimi oblastmi lahko poslužuje slovenskega uradnega jezika, in to neposredno brez pritegnitve tolmača. Kar smo opustili, je edino to, da se sosed-nemu narodu, če absolutno noče, ni treba učiti jezika svojega sosedu, pač pa je tudi njemu slej ko prej dana možnost in prilož-nost, da prijavi svoje otroke k dvojezičnemu pouku ali k pouku slovenščine kot učne-mu predmetu in s tem v 20. stoletju mani-festira proti nacionalistični miselnosti svojo človeško zrelost in mednarodno strpnost. Slej ko prej tudi zahtevamo takojšnjo pre-poved dejavnosti organizacij, ki merijo na to, da odvzamejo hrvaškemu ali slovenske-mu prebivalstvu njegov značaj in pravice kot manjšine. Slej ko prej z vsa odločnostjo in brezpogojno odklanjamo tako imenova-no ugotavljanje manjšine v kakršni koli obliki kot nesprejemljivo in neuporaben na-čin reševanja naših življenjskih vprašanj, ki je poleg tega proflutaven in v absolutnem nasprotju s členom 7 tako glede njegovega nastanka kot njegove jasne vsebine. Mimo tega pa zahtevamo in terjamo s ciljem ena-kih vzgojnih pogojev ustanovitve nadaljnje lastne srednje šole ter pravico do svobod-nih kulturnih, vzgojnih in človeških odnosov in stikov z matičnim narodom s ciljem gra-ditve boljšega sveta brez nacionalne, jezi-kovne in rasne diskriminacije, novega lep-šega sveta miru in bratstva med narodi!“

ŠPORTNI VESTNIK

● Za 5. kraški pokal se bodo potegovali tudi Selanke

Namiznoteniška ženska ekipa iz Sel bo 1. junija gostovala na Tržaškem, kjer bo tekmovala na mednarodnem namiznoteniškem turnirju za „5. kraški pokal“. Na-stop slovenske športne ekipe v inozemstvu pomeni nadaljevanje prijateljskih stikov med klubi vključenih v Združenje sloven-skih športnih društev v Italiji in Slovensko fizikulturno zvezo v Celovcu. Mednarodni namiznoteniški turnir, katerega se bosta udeležili tudi dve ženski ekipi iz Slove-nije, organizira športni krožek „Kras“ iz Zgonika ob priliki XI. Občinske razstave domačih vin. Selsko ekipo bodo tvorile Marta Oraže, Andreja Uznik in Klara Travnik, vse igralke, ki se ne udeležujejo aktivno v koroškem namiznoteniškem prvenstvu, vendar imajo mimo tega zabeleže-nih nekaj lepih uspehov na tekmovanjih „za vrstni red“ in na škofijskem koroškem in avstrijskem prvenstvu. Tako so npr. imenovana dekleta na nedavnem avstrijskem škofijskem namiznoteniškem prvenstvu v Celovcu kot ekipa zastopale Koroško in so za ekipo iz Dunaja zasedle odlič-no 2. mesto (v skupini neaktivnih). Za nji-mi sta se uvrstili ekipi iz Gradišanske in Tirolske. V tekmovanju posamezno pa sta Marta Oraže in Andreja Uznik zasedli za Hörliglovo in Steinovo (obe iz Dunaja) skupno 3. mesto. Za nastop v Zgoniku je torej vse pripravljeno, ekipa pa bo pod vodstvom sekcijskega vodje Mirkota Oražeta odpotovala v Zgonik že v soboto.

● Uspeh na avstrijskem prvenstvu za Selane

Kljub temu da je koroško namiznoteniško prvenstvo že davno končano, za ne-katere klube še ni mirovanja. Tako tudi ne za namiznoteniške igralce iz Sel, ki so tekmovali na nedavnem avstrijskem namiz-noteniškem prvenstvu DSG v Celovcu. Slovenski športniki so se proti pričakova-nju dobro odrezali in so poleg zgoraj na-vedenega uspeha ženske ekipe tudi v osta-lih skupinah zasedli dobra mesta. V sku-pini šolarjev in mladincev so tekmovali po večini igralci v obeh skupinah, tako se je ob koncu tekmovanja v obeh skupinah glasila zmagojuča trojica takole: 1. Bern-hard (Predarlška), 2. Marjan Velik (Koroška), 3. Nanti Travnik (Koroška). V moški skupini je Selan Zdravko Oraže za-sedel 5. mesto. V moškem ekipnem tekmo-vanju je I. ekipa iz Sel le za las zamudi-la zmago, saj je v odločilni tekmi z zma-gujočo ekipo iz Predarlške izgubila 2:3. 2. mesto je zasedla II. ekipa Koroške (igrali so Selani Marta Oraže in Nanti Travnik), 3. mesto je šlo v Gradišansko, I. koroška ekipa (Zdravko Oraže in Mar-jan Velik) pa je zasedla 4. mesto).

● Svetovno prvenstvo v Tržiču

8. junija bo znana moto-cross proga v Tržiču zapet zaživila. Po enoletnem mol-ku se bodo po njej spustili najboljši „vi-tezi“ motoristov, da izberejo iz svoje vrste zmagovalca 6. svetovnoprvstvenega teka v moto-crossu v skupini do 250 cm. Podljudelska prireditve, ki bo posvečena tudi 30. obletnici osvoboditve, bo obsegala pester program. Že dan pred svetovno-prvenstvenim tekom, v soboto 7. junija, bo na sporedu 5. dirka za državno prvenstvo v moto-crossu kategorije do 125 ccm (začetek ob 13.30 uri), kjer bo tekmovala vsa jugoslovanska elita. V nedeljo navrh pa bodo gledalci imeli na ogled tudi uradni trening za SP, ki bo dopoldan. Tek za svetovno prvenstvo bo običajno raz-deljen na dva teka. Start k prvemu teku bo ob 13.30 uri, drugi tek pa se bo pričel približno ob 15.30 uri. Za premostitev dol-gega odmora med obema tekoma je orga-nizator pripravil koncert ansambla bratov Aysenik, ki bo vsakega dvignil kvaliteto tržiške športne prireditve.

Za svetovnoprvstvene točke se bo po-tegovalo okoli 40 tekmovalcev iz 19 dr-žav, med njimi je vseh 21 tekmovalcev, ki so v prejšnjih tekmovanjih točkovali. Avstrijo bo zastopal državni prvak Sigi Lerner, Belgijo znani Harry Everts, več-kratni svetovni prvak in večkratni zma-govalec moto-cross tekmovanj v Tržiču Joel Robert, Českoslovaško Falta, Zdenek, Hameršmid in Halm, Zvezno republiko Nemčijo vodči Bauer, Maisch in Weil (tile-tvoriijo najmočnejšo ekipo), Sovjetsko zve-zo pa bo vodil Mojsejev, da omenimo le nekatere.

Prijatelji te trde moške športne discipli-ne bodo torej imeli edinstveno priložnost, da si ogledajo dirko za svetovno prvenstvo tik pred vrati. Vstopnina bo sledeča: za obe prireditvi v predprodaji za turistič-nih agencijah 30 ND, na dan prireditve 40 ND, za mladince do 15 let 10 ND. Vstopnina za ogled državnega prvenstva bo znašala 20 ND.

SLOVENSKE ODDAJE RADIA CELOVEC

SOBOTA, 31. 5. 9.45 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 1. 6. 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 2. 6. 13.45 Celovski radijski dnevnik — Popevke — Aktualna znanost.

TOREK, 3. 6. 9.30 Dežela ob Dravi — 13.45 Celovški radijski dnevnik — Šport — Otroci, poslušajte!

SREDA, 4. 6. 13.45 Celovski radijski dnevnik — Po lovskih stezah.

ČETRTEK, 5. 6. 13.45 Celovski radijski dnevnik — Iz kulturne življenja koroških Slovincem.

PETEK, 6. 6. 13.45 Celovski radijski dnevnik — Ljudske pesmi — Iz naše kulturne zakladnice — za našo kulturno zakladnico.

AVSTRIJA 1

SOBOTA, 31. 5. 16.30 Mala hišica — 17.00 Abeceda športa — 17.30 Pustolovščine v Mavrični deželi — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Oddaja z Heinz Conradson — 18.25 Televizijska kuhinja — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Silke iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.20 Šport — 19.30 Čas v sliki, in kultura — 19.56 Šport — 20.15 Halo... hotel Sacher... vratar — 21.15 Panoptika — 21.35 Nenavadna grofica.

NEDELJA, 1. 6. 16.30 Oddaja z miško — 17.00 „Zaklad morskih roparjev“ — 17.30 Viki in močni možje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Šola za igre — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.15 Hiša brez oskrbe — 22.30 Poročila.

PONEDELJEK, 2. 6. 9.30 Oddaja za predšolske otroke — 10.00 Nenavadna grofica — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 V kraljestvu divjih živali — 18.25 MI — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.20 Šport — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Ponedeljski šport — 20.45 Ljudje s farme Shiloh — 21.45 Poročila.

TOREK, 3. 6. 9.30 Oddaja za predšolske otroke — 10.00 Filmska groteska — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Gospod Kottnik — 18.25 MI — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 STOPI Prometni ma-gacin — 21.00 Deseti dan — 22.50 Poročila.

SREDA, 4. 6. 9.30 Oddaja za predšolske otroke — 10.00 Šolska oddaja — 17.00 Čarobna harmonika — 17.30 Dr. Doolittle in bolni slon — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Naslednji prosim — halo zdravnik — 18.25 MI — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Silke iz Avstrije — 18.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Uboga princeska — 21.25 Vojna in mir.

ČETRTEK, 5. 6. 9.30 Oddaja za predšolske otroke — 10.00 Šolska oddaja — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Na prvi pogled — 18.25 MI — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Srečanje med človekom in živalmi — 20.50 Pogled nazaj — 21.45 Filmska studija — 00.00 Poročila.

PETEK, 6. 6. 9.30 Oddaja za predšolske otroke — 10.00 Šolska oddaja — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Družina Kremenčkovih — 18.25 MI — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Zgodbe iz zgodovine — 20.15 Oddaja XY — 21.15 Kraljica gusarjev — 22.35 XY.

AVSTRIJA 2

SOBOTA, 31. 5. 14.25 Evropsko prvenstvo v gimnastiki za moške — 17.15 Legend of Jazz — 18.00 Brez nagobč-nika — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Odprava pred hišna vrata — 20.00 Galerija — 20.15 Veliki dirigenti — 21.15 Čas v sliki in šport.

NEDELJA, 1. 6. 14.25 Evropsko prvenstvo v gimnastiki za moške — 18.00 Spotlight — 18.30 Komedijska — 20.15 Ali poznate melodijo? — 21.00 Derrik — 22.00 Čas v sliki in šport.

PONEDELJEK, 2. 6. 17.55 Matematika — 18.25 Novo v znanosti — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Pustolovščine z diamanti — 19.30 Festival pantomime — 20.00 Vojna in mir — 20.45 Čas v sliki in šport.

TOREK, 3. 6. 17.55 Tehnična kemija — 18.25 Angleščina — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Duhovi na koncu sveta — 20.00 Stoletje kirurgov — 21.00 Čas v sliki in kultura — 21.30 Šport — 21.45 Ludwig van Beethoven — klavirske sonate.

SREDA, 4. 6. 17.55 Kaj bi lahko postal? — 18.25 Francoščina — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Pustolovščine z diamanti — 19.30 Festival pantomime — 20.00 Dajte mi 6 mesecev časa — 21.00 Novela z divjega zapada — 21.25 Čas v sliki in kultura.

ČETRTEK, 5. 6. 17.00 Tehnika načrtovanja omrežja — 18.25 Ruščina — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Zaklad kraljice Salomona — 20.00 Sedem dni — 21.45 Čas v sliki in kultura — 22.05 Šport — 22.15 Diskusija k filmu „Sedem dni“.

PETEK, 6. 6. 17.55 Fizika za vse — 18.25 Nemščina — 18.50 Pregled sporeda — 19.00 Šerpe z Mount Everest — 20.00 Vodič skozi avstrijsko ljudsko glasbo — 20.45 Novo v kulturi — 21.15 Čas v sliki in kultura — 21.30 Šport — 22.35 Poročila o avstrijski kolesarski dirki.

VABILO

na

PEVSKI KONCERT

radijskih fantov in dekliškega kvarteta

ter

SKIOPTIČNO PREDAVANJE

z H. Weissom in T. Ogrismom

● v petek 6. junija 1975 ob 19.30 uri v Marjanišču v Celovcu, prireditelj: Slovensko kulturno društvo v Celovcu;

● v soboto 7. junija 1975 ob 20. uri na Kofu v Selah, prireditelj: Slovensko prosvetno društvo Košuta.

Prisrčno vabljeni!

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje.

JUGOSLAVIJA

SOBOTA, 31. 5. 9.30 Šolska oddaja — 14.25 Evropsko prvenstvo v gimnastiki za moške — 17.25 625 — 18.00 Obzornik — 18.15 Mozaik — 18.20 Narodni parki — 19.30 Dnevnik — 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar — 20.00 Iz del Branka Čopića — 20.30 Moda za vas — 20.50 Kojak — 23.00 Dnevnik.

NEDELJA, 1. 6. 8.30 Poročila — 8.35 17 trenutkov pomladi — 9.46 Otroška matineja — 10.55 Mozaik — 11.00 Ljudje in zemlja — 12.00 Poročila — Nedeljsko popoldne — 17.25 Moda za vas — 17.40 Nad-

Dom v Tinjah prireja sledeča POTOVANJA IN ROMANJA

● na Poljsko v Čenstohovo, Krakov in Oswiecim, od ponedeljka 1. septembra do sobote 6. septembra

● v Fatimo in Lurd z omnibusom, od ponedeljka 25. avgusta do nedelje 7. septembra. Cena 5000 šil.

● v Moskvo in Kiev z letalom od 20. do 27. julija. Cena 4900 šil.

● v Rim, Assisi, Orvieto, Padovo od nedelje 28. septembra do sobote 4. oktobra. Cena 1800 šil.

Prijave do 15. junija 1975

števila — 19.30 Dnevnik — 19.50 Tedenski gospodarski komentar — 20.05 Razglasitev najboljših oddaj na TV festivalu v Portorožu — 20.20 Odborniki — 20.55 Slovenec sem — 21.30 Izbor iz sporeda TV festival — Portorož — 22.15 Športni pregled — 22.45 Dnevnik — 23.00 Evropsko prvenstvo v boks.

PONEDELJEK, 2. 6. 16.15 Kolesarstvo — 17.30 Žalostni velikan — 17.50 Obzornik — 18.05 Od zore do mraka — 18.40 Teritorialna obramba in civilna zaščita — 19.00 Odločamo — 19.30 Dnevnik — 19.55 So-dobna oprema — 20.10 Filmi: Polikarp, Lutka, Kara-vana — 21.10 Kulturne diagonale — 21.40 Mozaik krat-kega filma — Dnevnik.

TOREK, 3. 6. 16.35 Madžarski dnevnik — 17.55 Obzornik — 18.10 Egipt za časa Tutankamona — 18.40 Ne prezrite — 19.30 Dnevnik — 20.05 Pogovor o... — 21.00 Thibaultovi — 21.45 Dnevnik.

SREDA, 4. 6. 16.10 Madžarski dnevnik — 17.25 Vran-čeve dogodivščine — 17.50 Obzornik — 18.10 Po sle-deh napredka — 18.40 Barvna risanka — 18.55 Na-gomet švedska: Jugoslavija — 20.45 Dnevnik — 21.15 Film tedna — 22.50 Dnevnik — 23.00 Evropsko prvenstvo v boks.

ČETRTEK, 5. 6. 16.35 Madžarski dnevnik — 17.25 Na črko, na črko — 17.55 Obzornik — 18.15 Vzpon človeka — 19.30 Dnevnik — 20.05 Sedem ljubezni done Juanite — 21.10 Kam in kako na odhli — 21.20 Če-trtkovi razgledi — 21.50 Dnevnik — 22.05 Slovenska popevka 75.

PETEK, 6. 6. 16.35 Madžarski dnevnik — 17.20 Pi-sani svet — 17.55 Obzornik — 18.10 Slovenski Rock 75 — 18.40 Spoznavajmo otrokov svet — 19.30 Dnevnik — 19.50 Tedenski notranjepolitični komentar — 21.25 625 — 21.55 Dnevnik — 22.10 Slovenska popev-ka 75.